

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. Attempt any five questions selecting at least two questions from section.

2. Each question carries 20 marks.

(Section I)

- Q.1 Discuss the social reform movement in Maharashtra.
- Q.2 Write essay on Non-Brahmin movement in Maharashtra
- Q.3 Describe the Silent Features of Vidarbha Region of Maharashtra.
- Q.4 Discuss the role of Other Backward Castes in the politics of Maharashtra.
- Q.5 Write short notes (any Two)
- Samyukta Maharabtra samiti
 - Features of konkan region
 - Maratha-Kunbi caste cluster
 - Dalit Movement

(Section II)

- Q.6 Discuss the contribution of co-operative movement in the political economy of Maharashtra.
- Q.7 Briefly review the development of Bharatiya Janata Party after 1990.
- Q.8 Discuss the role of farmers' organizations in the politics of Maharashtra.
- Q.9 Examine the role of NGO s in the socio-political development of Maharashtra.
- Q.10 Write short notes (any two)
- Politics of Nativism
 - Nationalist Congress Party
 - Problems of Tribals
 - Maharashtra Navnirman sena

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

- सूचना: १. प्रत्येक विभागातील किमान दोन प्रश्न सोडवा , असे एकूण पाच प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे .
२. प्रत्येक प्रश्नाला २० अंक आहेत .

(विभाग १)

- प्र .१ महाराष्ट्रातील समाज सुधारणा चळवळीची चर्चा करा .
प्र .२ महाराष्ट्रातील ब्राम्हणेतर चळवळ यावर निबंध लिहा .
प्र .३ महाराष्ट्रातील विदर्भ विभागाच्या महत्वाच्या वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा .
प्र .४ महाराष्ट्राच्या राजकारणातील इतर मागास जातींच्या भूमिकेची चर्चा करा .
प्र .५ टिपा लिहा (कोणत्याही दोन)
अ) संयुक्त महाराष्ट्र समिती
ब) कोकणची विभागाची वैशिष्ट्ये
क) मराठा-कुणबी जातसमूह
ड) दलित चळवळ

(विभाग २)

- प्र .६ महाराष्ट्राच्या राजकीय अर्थकारणातील सहकार चळवळीच्या योगदानाची चर्चा करा .
प्र .७ १९९० नंतर भारतीय जनता पक्षाच्या विकासाचा आढावा घ्या.
प्र .८ महाराष्ट्राच्या राजकारणातील शेतकरी संघटनांच्या भूमिकेची चर्चा करा .
प्र .९ महाराष्ट्राच्या सामाजिक-राजकीय विकासातील स्वयंसेवी संस्थांच्या भूमिकेचे परिक्षण करा.
प्र .१० टिपा लिहा (कोणत्याही दोन)
अ) देशीवादाचे राजकारण
ब) राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्ष
क) आदिवासींचे प्रश्न
ड) महाराष्ट्र नवनिर्माण सेना.
